

УДК 340.143, 159.9

А- 43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою ВНПЗ «Дніпровського гуманітарного університету» від 08.02.2024 р. (протокол № 5)

А-43 Актуальні проблеми юриспруденції та психології: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 15 грудня 2023 р.). Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2023. 218 с.

Збірник конференції містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми юриспруденції та психології» (15.12.2023), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова*); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (*заст. голови*); **Андрій МІРОШНИК** (*секретар*); канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**, докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**, докт. юрид. наук, доц. **Сергій ПЕНЬКОВ**, канд. псих. наук, доц. **Людмила ПРИСНЯКОВА**, докт. псих. наук, доц. **Олександр САМОЙЛОВ**

© ВНПЗ ДГУ, 2023

© Автори, 2023

Зав'ялов Дмитро Ігорович

здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Пріснякова Людмила Макарівна

кандидат психологічних наук, доцент,
завідувачка кафедри психології
Дніпровського гуманітарного університету

ІНТЕЛЕКТ ЯК ПОКАЗНИК СФОРМОВАНОСТІ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

Проблема креативності тривалий час стоїть в центрі уваги зарубіжних і вітчизняних психологів. В англomовній літературі, як правило, терміном «creativity» позначають все те, що має безпосередню причетність до створення чогось нового; власне процес такого створення; продукт цього процесу; його суб'єкт; обставини, в яких творчий процес відбувається; чинники, які його обумовлюють тощо, тобто «креативність» трактується як поняття синонімічне «творчості». У Психологічному словнику креативність розуміється з точки зору творчої продуктивності, як «...здатність породжувати незвичайні ідеї, відхилятися від традиційних схем мислення, швидко вирішувати проблемні ситуації».

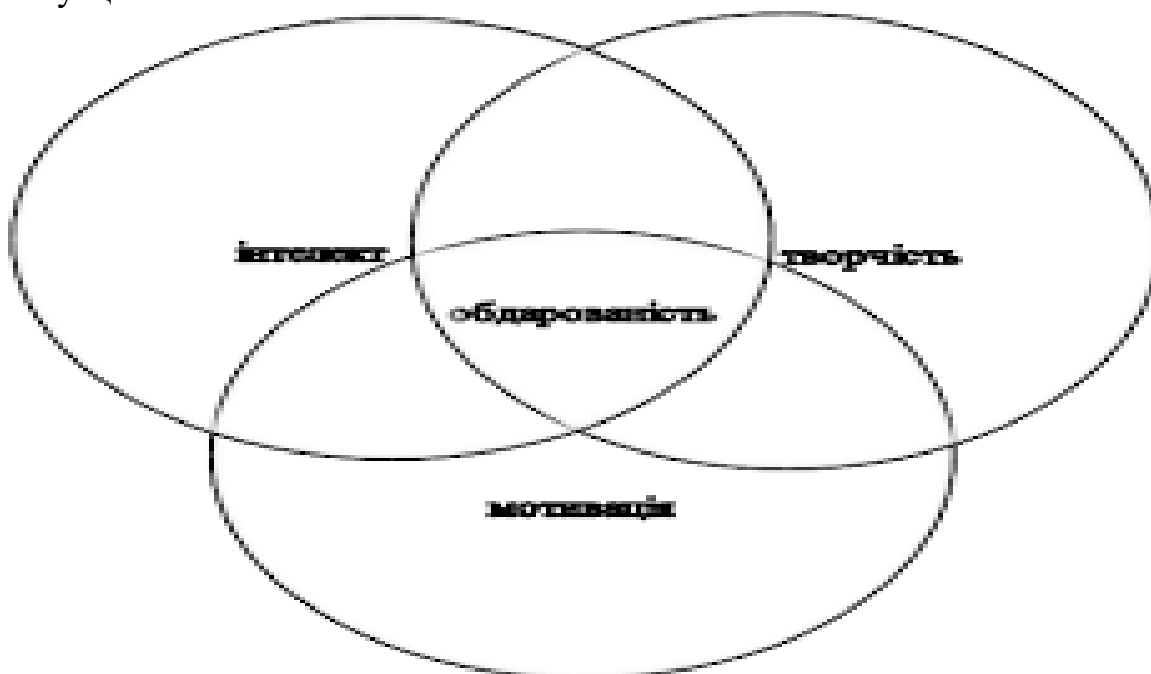

Рисунок 1. Модель інтелектуальної обдарованості (Дж.Ранзулі)

Креативність - гнучкість і оригінальність сприйнятливості до всього нового висока мотивація, включеність - значний рівень інтелекту, ентузіазму, наполегливості і терпіння

Творча людина бачить побічні результати, які є творенням нового, а нетворча бачить лише результати щодо досягнення мети, проходячи повз новизну. Ф. Баррон і Д. Харрінгтон, підбиваючи підсумки досліджень у галузі креативності з 1970 по 1980 роки, зробили такі узагальнення відомостей про креативність:

1. **Креативність** — це здатність адаптивно реагувати на потребу нових підходів і продуктів. Ця здатність дозволяє також усвідомлювати нове в бутті, хоча сам процес може мати як свідомий, так і несвідомий характер; здатність породжувати незвичайні ідеї, відхилятися від традиційних схем мислення, швидко вирішувати проблемні ситуації.
2. Створення нового творчого продукту багато в чому залежить від особистості творця і сили його внутрішньої мотивації.
3. Особливостями творчого процесу, продукту та особистості є їхня оригінальність, валідність, адекватність задачі і придатність — естетична, екологічна, оптимальність форми, правильність та оригінальність на даний момент.
4. Креативні продукти можуть бути дуже різноманітні за природою: нове вирішення проблеми в математиці, відкриття хімічного процесу, створення музики, картини чи поеми, нової філософської чи релігійної системи, нововведення у правознавстві, свіже рішення соціальних проблем тощо.

Аналізуючи сучасні дослідження цього явища, можна зробити висновок, що не існує однозначної відповіді на запитання: чи існує взагалі креативність, чи вона є науковим конструктом, чи є самостійним процесом креативності, чи креативність — це сума інших психічних процесів. Один з аргументів на користь останнього підходу полягає в когнітивній теорії «вроджених структур» (Н. Хомський, Дж. Фодор), яка стверджує, що не можна створити щось з нічого, тобто повз існуючі структури, а процес вирішення творчих задач описується як взаємодія інших процесів (мислення, пам'ять тощо).

Якщо Дж. Гілфорд і П. Торренс розглядають креативність як здатність до творчого (дивергентного) мислення, то Ф. Баррон вважає центральним процесом уяви і символізації, визначаючи креативність «як внутрішній процес, який спонтанно продовжується в дії». Р. Стернберг підкреслює важливість здібності створювати «продуктивні метафори», С. Меднік вважає, що в основі креативності лежить здатність виходити за рамки стереотипних асоціацій, працювати з широким семантичним полем.

Для діагностики нами обрано методіку Джонсона, яка дозволяє виявити показник креативності у ЗВО ДГУ, кафедр Правознавство, Туризм та готельно-ресторанна справа, Психологія. Даний «опитувальник креативності» (ОК) був створений у 1973 році вченим Джонсоном, яка фокусує увагу на тих елементах, які пов'язані з творчим самовираженням. ОК - це об'єктивний, що складається з восьми пунктів контрольний список характеристик творчого мислення і поведінки, де відповідати на питання потрібно урахувавши притаманні вам ті чи інші якості. Креативність охоплює певну сукупність

розумових і особистісних якостей, необхідних для становлення здатності до творчості.

Даний опитувальник креативності (ОК) фокусує нашу увагу на тих елементах, які пов'язані з творчим самовираженням та отримання середніх показників рівня самооцінки креативності.

В дослідженні взяло участь 120 осіб, це студенти 1 та 2 курсів по 40 осіб з кожної спеціальності.

Результати діагностики представлено у вигляді таблиці

Таблиця 1

Загальні середні показники самооцінки креативності учасників емпіричного дослідження

Спеціальність	Показник
Правознавство	28,3
Туризм та готельно-ресторанна справа	28,3
Психологія	28,0

Згідно з кількісними показниками, студенти мають приблизно однаковий рівень самооцінки креативності.

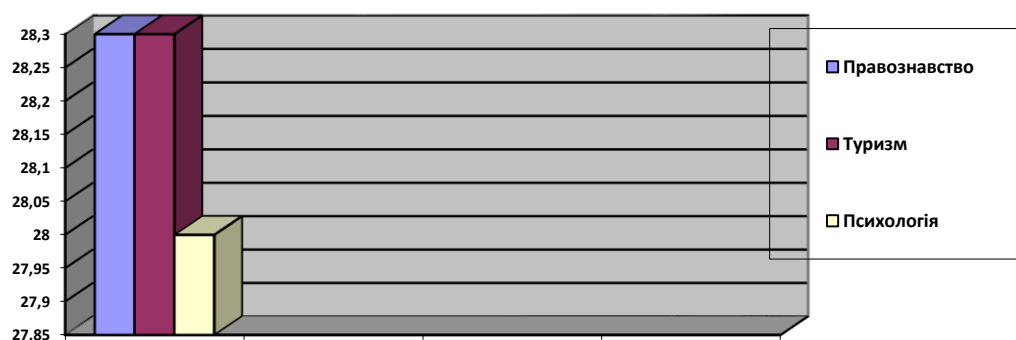

Рисунок.1. Загальні середні показники самооцінки креативності учасників емпіричного дослідження

Для ретельного аналізу креативності студентів та їх самооцінкою творчого мислення можна розглянути у таблиці.

Таблиця 2.

Показники креативності та фактору творчого мислення

Рівень показника креативності	Висока креативність 5.9	Середня креативність 5.7	Низька креативність (Ближче до середнього) 4.5
Значення самооцінки творчого мислення	28.3	28.0	28.3

Отже, проаналізувавши результати графічного зображення було встановлено, що при високих та низьких показниках креативності показник творчого мислення вищий, це свідчить про те, що професійний напрямок має вплив на розвиток мисленнєвого фактору.

Сучасна психологія творчості знаходиться в стадії становлення,

характеризується багатоаспектністю і представляє безліч різних теорій, концепцій, теоретичних та емпіричних знань. Незважаючи на ряд істотних відкриттів, узагальнень і спостережень, проблема творчості і, особливо, феномен креативності, дотепер залишається недостатньо вивченим явищем. Відсутні однозначно інтерпретовані поняття в цій області. До сих пір феномен креативності не має єдиного пояснення та змісту, не визначено психологічну структуру креативності, слабо вивчені зв'язки творчості з іншими властивостями особистості, рівнями та особливостями генезису, не знайдено надійних способів вивчення та розвитку креативності. В сучасній психології досліджуються окремі параметри (творче мислення, уява, особистісні кореляти креативності і т. д.)

Список використаних джерел та літератури:

1. Ільїна Н.М. Психологія творчості та обдарованості. К.: Українська книга, 2018. 227 с.
2. Антонова О.Є. Сутність поняття креативності: проблеми та пошуки / О.Є. Антонова // Теоретичні і прикладні аспекти розвитку креативної освіти у вищій школі: [монографія] / за ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир: Вид-во ім. І. Франка, 2012. С.41.
3. Lubart T. Children's creative potential: an empirical study of measurement issues / T. Lubart, C. Pecteau, A.Y. Jacque, X. Caroff // Learning and Individual Differences. 2010. № 20. P. 392
4. Андрієвська В. В. Креативність / В. В. Андрієвська // Енциклопедія освіти / [Акад. пед. наук України; відповід. ред. В. Г. Кремень]. К.: Юрінком Інтер, 2008. С. 432.
5. Tl. aylor C. W. Various Approaches to and Definitions of creativity / C.W. Taylor ; R.J. Sternberg (Ed.). Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1988. P. 124.

Зуєвська Марія Миколаївна

здобувач вищої освіти
Дніпровського державного
технічного університету

Науковий керівник:

Редькіна Ганна Михайлівна

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри соціології
Дніпровського державного
технічного університету

ФУНКЦІЇ І ФАКТОРИ ПСИХОЛОГІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ЯК ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ВИВЧЕННЯ ЦІННОСТЕЙ

Цінність є внутрішнім орієнтиром діяльності людини, який емоційно освоїв суб'єкт, а тому цінність сприймається ним як його власна духовна інтенція. Роль цінностей у суспільному й культурному житті є двовимірною, виявляється у суб'єктно-об'єктних та міжсуб'єктних відносинах. Цінності скеровують, орієнтують, регулюють стосунки людей, тому сприятливе середовище для засвоєння цінностей є важливим [1].

Цінності, як категорії, виражають абсолютну, ідеальну досконалість, за допомогою яких суспільство виробляє більш чи менш стабільну систему визначних цінностей, критерій оцінки найбільш важливих елементів людського буття. Сутність цінностей проявляється у певній позитивній значимості для людей та є, або може бути об'єктом їхньої діяльності [2].